

СЬПІСЫ СУСЬВЕТНАЙ СПАДЧЫНЫ. Тэма гэтага нумару. Што зь беларускіх помнікаў варта ўлучыць у Сьпісы UNESCO? На гэтае пытаньне адказваюць у сваіх артыкулах Вадзім Гліньнік, Уладзімер Дзянісаў, Валянцін Калнін, Антон Сюль, Сяргей Тарасаў, Ігар Чарняўскі. Упершыню ў Беларусі друкуецца Вэнэцыянская Хартыя ў справе рэстаўрацыі й кансэрвацыі помнікаў і гістарычных мясцін. Мала Беларускае Спадчыны.

ГЕНРЫ КІСЫНДЖЭР, які толькі што выпусціў сваю новую кнігу «Дып-ляматыя», лічыць, што развал Рэчы Паспалітай быў трагічным пэрыядам ня толькі для яе народаў, але й для Расеі, якую ўжо не спыняла нічога...

НЯМЕЦКАЕ АПАВЯДАНЬНЕ Ганса Брэндэра «У гандоле». Вэнэцыя, Канал Грандэ, палацы...

СПАДЧЫНА

ВІЛЕНСКІ КЛЮБ прадстаўляе кнігу літоўскай дасьледчыцы Рэгіны Жэпкайтэ «Фрагмэнт гісторыі Вільні 1939-1940». Гэта — малавядомы ў Беларусі эпізод, калі Савецкі Саюз перадаў Вільню Літоўскай Рэспубліцы. Што адбывалася ў горадзе на працягу першага году пасля гэтага?

АДАМ ГЛЁБУС. Зусім кароткі раман пра першае расчараваньне «Мой дарагі Адам» (Увага, гэты твор нельга чытаць разам зь дзецьмі!), а таксама падарожныя нататкі пра тры барсэлёнскія музэі: Пікаса, Гаўдзі й Міро.

АЙСМАН (лёдавы чалавек) — так назвалі цела чалавека, якое было знойдзена на засьнежаным перавале ў Альпах. Айсман загінуў больш за 5000 гадоў таму назад. Гэтая публікацыя — першая спроба пазнаёміць беларускага чытача з гісторыяй адкрыцьця й некаторымі вынікамі дасьледаваньня Айсмана ў зьру-пейскіх лябараторыях.

Крыштафовіч

Сяргей Мацёры

Шарай гадзінаю Крыштафовіч выходзіць зь вёскі, каб распаліць ля чыгуначных тораў вялізнае вогнішча. Ён глядзіць, як полымя ўзносіць да неба белы дым, высокія зоркі і «агні партавыя Лібавы»... Міма цугам лятуць цягнікі, і ў запаленых вокнах журботныя дамы пазіраюць Крыштафовічу ў вочы, шукаючы там водсьвет свайго страчанага жаданьня.

— Гэй, Крыштафовіч, нашто паліш ты вогнішча каля чыгункі?

— Глядзець на цягнікі і глядзець на вагонь — адно тое самае. Ісьці побач з чыгункай — пачувацца самім сабою. Твае крокі — твой рух. А калі ты сеў у цягнік, паімчаў у далёкі горад, гэта будзе ня твой рух, бо ты сядзіш і застаеся на месцы. Толькі час няспынна ідзе... У цягніках згараюць чалавечыя жыцьці.

ЛІТОЎСКІ ПАХОД НА ВІЛЬНЮ

У 1990 годзе літоўская даследчыца гісторыі Рэгіна Жэпкайтэ выдала кнігу «Фрагмент гісторыі Вільні 1939-1940»...

Колішні цэнтар Вялікага Княства Літоўскага, які паўстаў на мяжы этнасаў, на скрыжаванні эўрапейскіх дарог, пасля ліквідацыі ВКЛ апынуўся па-за вялікай палітыкай...

У XX стагоддзі Вільня тройчы мяняла сваё адміністрацыйнае аблічча. Была горадам расейскім, польскім, літоўскім. І пры кожнай уладзе тут побач з іншымі жылі беларусы...

Міжваенная Літоўская Рэспубліка, якая па праву перамаглася ад ВКЛ лічыла Вільню сваёй спрадзечнай сталіцай — пад польскай акупацыяй — і мела пра гэта запіс у сваёй канстытуцыі...

З гэтага моманту пачалося ператварэнне сталіцы ўсходняй Еўропы ў адміністрацыйны цэнтр маленькай дзяржавы. Дасведчаны чытач заўважыць, што тая, даваенная сытуацыя тыпаліччана нагадвае падзеі пачатку 1990-х.

Ператварэнне Вільні з міжнароднага культурнага цэнтру ў літоўскі адміністрацыйны вымагае змены даўніх вызначальных арыбутаў гораду. Вялізнае беларускае заплечча — Віленшчына — адрэзаная мяжой, польская культурная эліта рассыпалася ў суполкі...

Літоўскі вайсковы парад у Вільні 28 кастрычніка 1939 году.

ПЕРАДГІСТОРЫЯ

На пачатку другой сусветнай вайны Берлін і Масква дзейлі паміж сабой рэгіёны ўплыву. Віленшчына тады ўваходзіла ў склад Польшчы. Перад тым, як напасці на Польшчу, немцы падахвочвалі Літву захапіць Вільню.

17 верасня Чырвоная Армія пераступіла былою дзяржаўную мяжу Польшчы й рушыла ў глыбіню Заходняй Беларусі (да вызначанай у савецка-нямецкім тайным працякоме 23 жніўня дэмаркацыйнай лініі).

«Вызваленчы паход» Чырвонай Арміі на захад выклікаў вялікую занепакоенасць ураду Літвы, — піша Рэгіна Жэпкайтэ, — хоць урад Савецкага Саюзу паведаміў, што захоўвае адносна Літвы нейтралітэт. Тым ня менш, было няясна, дзе спыніцца Чырвоная Армія.

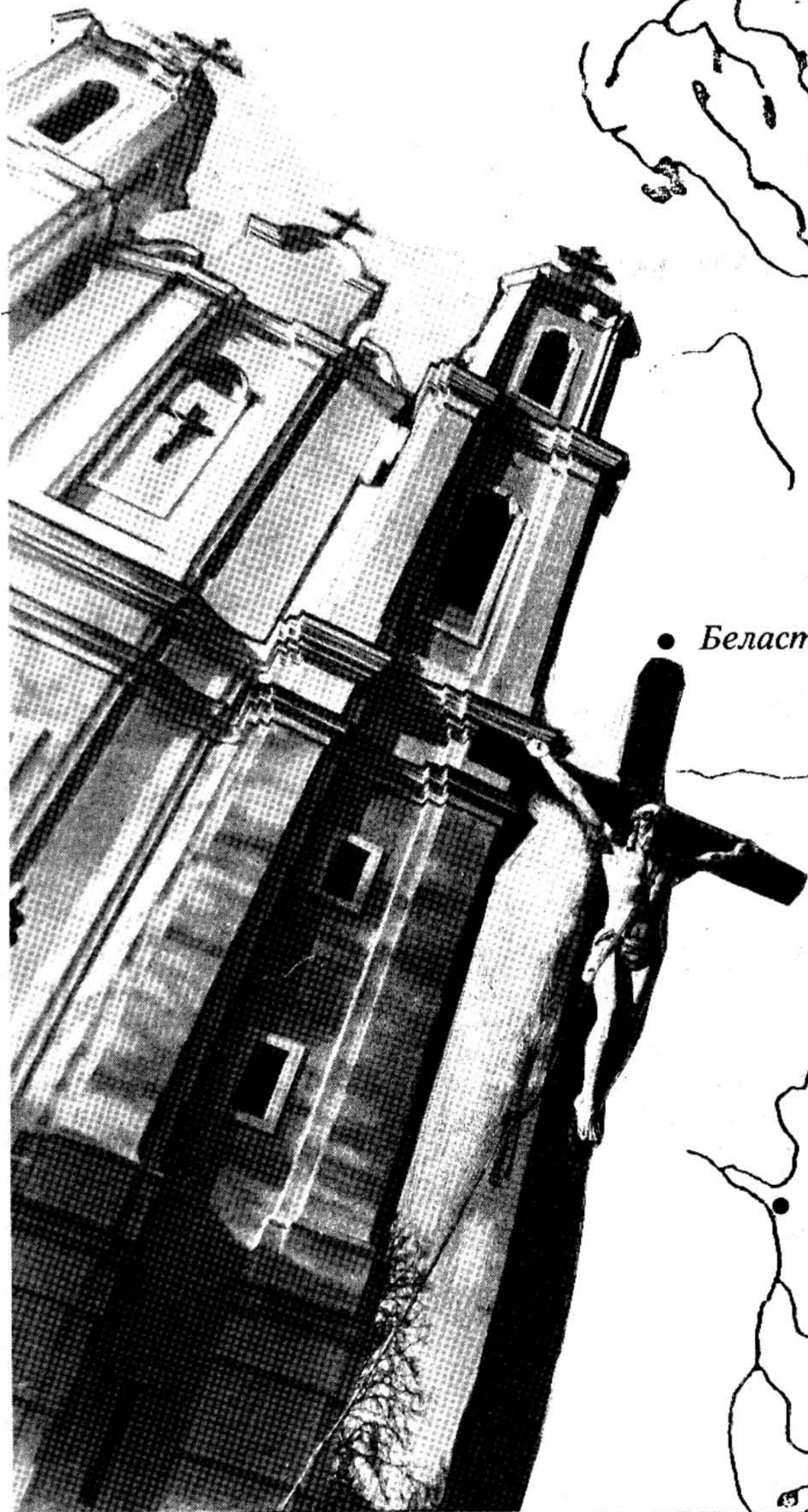
Сытуацыю разглядалі на паседжанні ў Міністэрстве Унутраных спраў 18 верасня... Было выказана некалькі поглядаў. Генеральны сакратар Саюзу Таўцінінкаў (нацыяналістаў) Статкус выказаўся за тое, каб тэрмінова паслаць літоўскае войска для заняцця Вільні...

19 верасня падраздзелы Чырвонай Арміі занялі Вільню. Першыя ў горад увайшлі танкі, потым кавалерыя. Падчас маршу на горад у няволью было ўзята каля 10 тыс.

НАША НІВА

СПАДЧЫНА

Марцэлі Марцінайць

ЗВЫЧАЙНАЯ
ПЕСЕНЬКА

На высокім беразе
Даўна я сяджу,
Думаю аб нечым
Альбо ў ваду гляджу.

Па табе сумую
Ці то па вясьне.
Можа ўспамянаю,
Бачанае ў сьне.

Хай сьнег тае
Ці дажджы ліюцца,
На твае словы —
Як мне адгукнуцца?

Птушкі вяртаюцца
Зь цёплага краю,
На цябе гляджу ўсё —
Ды ніяк не пазнаю.

Твар твой скамянеў —
Я, аднак, чакаю.
Пра цябе ўсё думаю,
Цябе — не ўспамянаю.

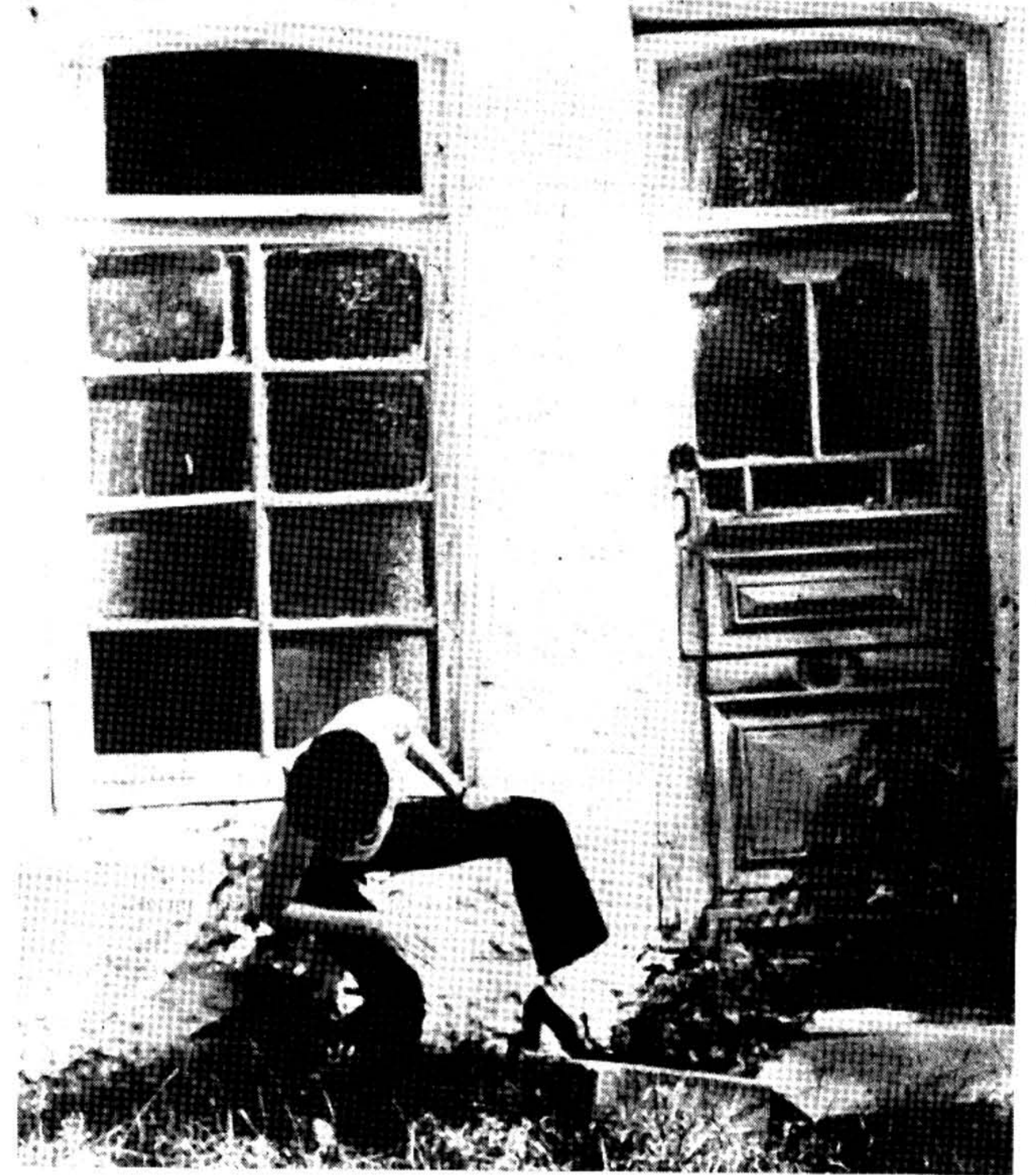
СІГУТЭ ЛЯ РАКІ

Не ўзірайся так пільна ў
ваду...
або аглухнеш,
або станеш дурніцай.
Будзеш глядзець, глядзець...
І дамоў ня вернешся.
Як засьнеш на беразе,
так пра ўсё забудзеш.
Выйдуць з гушчару зьявры,
абліжучь цябе,
і станеш ты чужаніцай.

* * *

Калі я — дрва,
якое аднойчы сьпілююць,
то прашу: не гарадзіце зь мяне
паркан,
на дрвы не сячыце.
Лепш пабудуйце зь мяне кладку,
дзьверы, альбо парог,
над якім вітаюцца.

Пераклаў зь літоўскай А.А.

ВЯСЁЛКА ГРАВІТАЦЫ

Томас Пінчан

1
НІЖЭЙ НУЛЯ

*Прырода ня ведае адміраньня; яна ведае
толькі пераўтварэньне. Усё, чаго я даведаўся
ад навукі, і чаго даведаюся далей, толькі
маюе маю веру ў працяг нашага духовага
існаваньня пасья сьмерці.*

— Вэрнэр фон Браўн

Віскатня працінае неба. Такое бывала й
раней, але цяперашняга не параўнаць ні
з чым.

Ужо запозна. Эвакуацыя ўсё працягваецца,
але гэта толькі цырк на дрэце. У
вагонах пагашана сьвятло. Пагашана
паўсюль. Высока над ім бэлыкі, старыя,
як жалезная каралева, і дзесяці яшчэ
вышэй шкло, што прапуськае дээннае
сьвятло. Але цяпер ноч. Ён баіцца, калі
падае шкло; яно пачне падаць неўзабаве,
і гэта будзе відовішча: абвал крышталё-
вага палацу. Абырнецца ў поўнай цемры,
ні блісьне, адно вялікі нябачны розгрым.

У сярэдзіне вагона, пабудаванага ў
некалькі ярусаў, ён сядзіць у глыбокай
цемры, ня мае нават недапалка і чуе,
як далей і бліжэй трэцца й стукнецца
мэтал, як з пшыкам вырываецца пара,
вібрае вагонны каркас, баянсуе; няўтуль-
на, ціснуць з усіх бакоў; слабамоцная,
другасортная паства, бяздольная й бясча-
сная: п'яніцы, старыя вэтэрны, ачму-
рзэля ад артылерыйскіх залпаў 20-гадо-
вай даўнасьці, кішэньнікі ў выхадных
гарнітурах, адшчэпнёны, зможаныя кабе-
ты з гэткай плоймай дзятвы, аж ня
верыцца, што камусьці яна прыналежыць,
пастаўленыя ў капю разам з іншымі
пажыткамі, вынесенымі дзеля збавеньня.
Відаць адно бліжэйшыя твары, дый тое
толькі як срэбнасмужныя абрысы ў візіры,
або як зялёнаплярмстыя твары Важных
Шышак за непрабівальнымі шыбамаі ў
самоходах, што газуюць па горадзе. ...

Яны скрануліся зь месца. Выходзяць
зьмейкай з галоўнага вакзалу, з цэнтру,
і пачынаюць прабівацца ў старэйшую й
больш занябаную частку гораду. Ці гэта
й ёсьць выйсьце? Твары наварочваюцца

да вокнаў, але ніхто не насьмельваецца
запытацца, прынамсі ўголас. Пачынаецца
дождж. Не, яны не вылітваюцца з, а
паступова *зашморгваюцца* ў — яны
ўяжджаюць пад выгбы, у сакрэтныя
ўваходы з труклага бэтону, што выгля-
даюць як падземныя петлі... над галавой
замільгалі ўчарнелыя драўляныя кроквы,
патхнула вугальным духам прамінулых
дзён, пахам зімы з газуаю, нядзелі з
спусьцелай шапюю, пахам каралападоб-
ных ды загадкава жывапруткіх атожыл-
каў, што павісаюць сьляпымі зьвівамаі з
самотных шпорок, скіслым духам цягні-
ковага безруху, высьпелваннем іржы,
што раскашуе гэтымі парожнімі днямі
ўглыб і ўзасд, асабліва на золку, сінімі
зацэнкамі штампце свой поступ, срабуючы
зьвесьці ўсё да Абсалютнага Нуля... і
робіцца яшчэ бядней, чым далей яны
заглыбляюцца... зруйнаваныя тасмныя
прадмесьці ўбогіх, мясціны, назвы якіх
яму *ніколі не даводзілася чуць*... сьцены
абвальваюцца, дахі трапляюцца ўсё ра-
дзей, як і надзея на сьвятло. Шлях, які
павінен быў расчыніцца ў шырэішую
магістраль, замест гэтага робіцца вузей-
шы, больш калдобісты, сыходзіцца ўсё
цясьней і цясьней, і раптам, зусім
нечакана, яны ўжо пад апошняй выгбай:
тармазы заядаюць і трасуць з жудасным
скрыгатам. Як прысуд, ад якога няма
адкліканьня.

Караван спыняецца. Тут сканчаецца лінія.
Усім эвакуаваным даюць загад выходзіць.
Яны рухаюцца паволі, але без супраціву.
Тыя, што імі распараджаюцца, маюць
кукарды пад колер сьвінца і не адгук-
ваюцца. Гэта нейкі разьлеглы, вельмі стары
й цёмны гатэль, жалезны працяг рээк і
манэўровай машынеры, дзякуючы яким
яны сюды прыбылі... Дынаватыя цёмна-
зялёныя лямпы, якіх спакон веку ніхто
не запальваў, зьявваюць з-пад дзівотных
жалезных гзымсаў... натоўп рухаецца бяз
шэпту й дыху калідорамі, такімі простымі
й спадножымі, як прахоны ў таварным
складзе... аксамітнамяккія чорныя па-
верхні паглынаюць рух; пах старой
драўніны, дальніх крылаў, што ўвесь час
пуставалі й толькі цяпер расчыніліся, каб
прыняць сьвіжму душаў, пах халоднага
гіпсу, пад якім сканалі ўсе пацукі, і толькі

іхнія душы непарушна, як пяхорныя
малюнкы, застылі трывалкімі й сьвят-
лістымі выявамаі на сьценках... эвакуаваных
бяруць партыямаі, ліфтам — рухомым
эшафотам, адкрытым з усіх бакоў, пады-
маным старымі прасмаленымі канатамаі на
калаўротах зь літага жалеза, са сьпіцамаі,
павыгінанымі як зсы. На кожным бру-
натным паверсе пасажыры сыходзяць і
аддаляюцца... тысячы тых суцішаных
пакояў безь сьвятла. ...

Некаторыя застаюцца самі, а некаторыя
раздзяляюць тыя нябачныя пакоі зь
іншымі. Нябачныя, так, бо што значыць
мэбля ў гэтым становішчы? Пад нагамі
хрумсьціць найстарэйшы бруд гораду,
апощныя крышталізацыя усіх, каго горад
адрынуў, застрашыў, пра каго нахлусіў
сваім дэсям. Кожны чуў голас, аднаму
падалося, што ён гаварыў толькі яму,
кажучы: «Ты сапраўды ня верыў, што
будзеш збаўлены. Кінь, мы ўсе добра
ведаем, якія мы цяпер. Ніхто нават не
зьбіраўся зьбаўляць цябе, дружа. ...»

Выйсьця няма. Толькі ляжы й чакай,
ляжы ціха й не варушыся. Віскатня
надалей працінае неба. Калі яно на-
ступіць, то ці наступіць у цемры, ці
прынясе з сабою сьвятло? Ці сьвятло
наступіць перад ці потым?

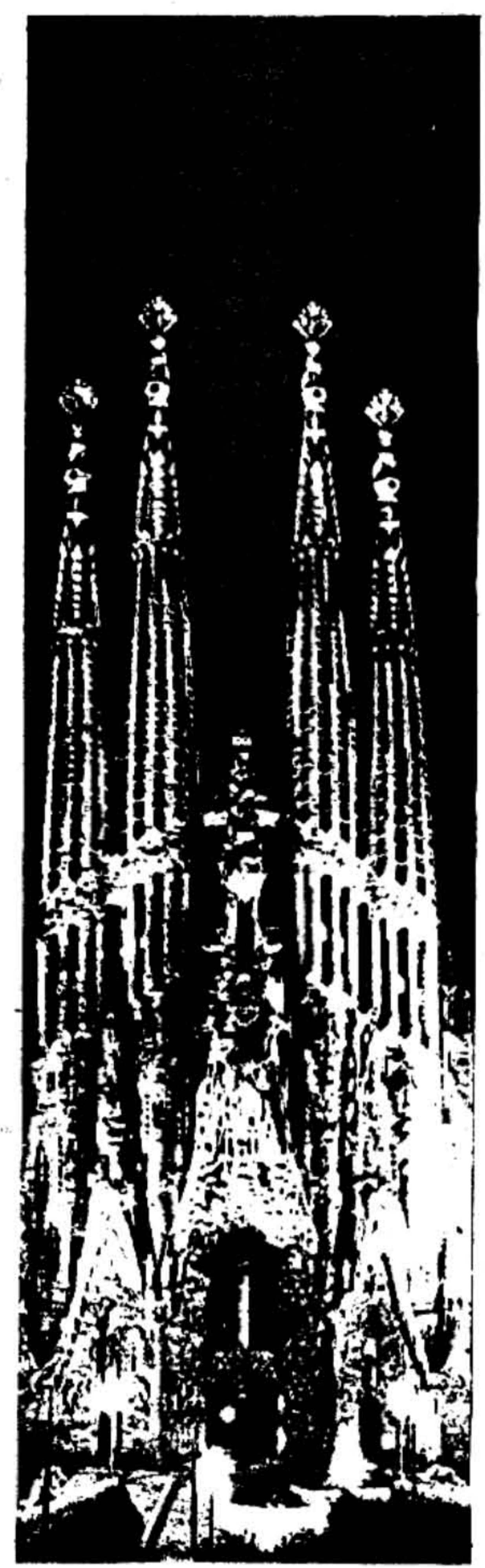
Але ўжо стала сьветла. Зь якога часу
гэтае сьвятло? Увесь гэты час сьвятло
цалдзілася разам з халодным ранішнім
паветрам, што цяпер кранула ягонныя
смочкі: яно пачало выяўляць зборню
п'яных мантачоў, адных у мундзіры,
іншых без, што заціскалі ў руках пустыя
ці паўпустыя бутэлькі, у адным месцы
авіслыя на крэслах, у іншым скручаныя
ў настільным камінку, або расцягнутыя
на разнастайных софах, не-дадзёных
дыванках і шэзьлёнгах на розных узроўнях
усьцяж даўжэзнага пакоя, пахпроваючы
й пасьвістваючы разнакамі рытмамаі,
самаўзбудным хорам, калі лёнданскае
сьвятло, зімовае цягучае сьвятло, расьце
паміж вокнамаі з папярочкамаі, расьце між
пластамаі ўчарашняга цыгарэтнага дыму,
што павісае, раствараючыся, пад навош-
чанымі бэлькамаі столаі. Усе гэтыя ў
Працяг на старонцы 26

замест яго кавалачак шкельца ці аскапак лусгарка з пяску вытыркаешца. А тут раптам за пару-тройку крокаў смарагд тасмай зелённаю ўспыхвае. Антоніа па смарагд, а замест яго знаходзіць вушка ад паліванага кубачка ці донца ад чаркі. І зразумеў Гаўдзі ісьціну, што каб зрабіць з сапраўднага бульнку казанчы палац, зусім неабавязкова ляпіць на сьцены зьліткі сапраўднага золата, дастаткова назьбіраць на сьметніцы аскапаў, кавалачкаў, друзю ад рознага посуду, кафляў, дахоўкі. І пачаў малы Антоніа свае палацы, зробленыя з марскога пяску непалдэк ад Барселёнскага порту, абкладаць скарбамі са сьметнікаў. Ёсьць талент — знойдзеца й мэдэнат. Вось і знайшоўся багаты дзядзька з грашмыма й шмаг якія мрой й летуценны Антоніа Гаўдзі ўвасобіліся на вуліцах і ў парках мадэрновае Барселёны. Каб ня чортаў трамвай, у казкі пра Антоніа не было б такога крыўднага канца. Быў бы веселейшы, вядома, не такі, як у показкі пра Хуана Міро, але значна спакойнейшы, бяз нотак салыскае іроніі з нагоды несвачасовае канчыны. Толькі ёсьць вялікая розьніца паміж заснавальнікамі мадэрнізму й завяршальнікамі постмадэрністичнай манэрнай традыцыі. Усе гэтыя вялікія Пікаса, Гаўдзі, Міро соваліся па сьметніках і сілаю свайго таленту ператваралі знойдзеныя там нікому не патрэбныя рэчы, кштатту зьвязьтат, ірваных газэтаў, бітага посуду, паламаннае мэблі, у творы чыстае красы. А ўсе нармальныя, нахштатт мяне, ходзяць па музэях, сьмяюцца, іранізуюць і называюць рэчы сваімі імёнамі, згадваюць пра іх невысакароднае паходжаньне. Толькі ёсьць лучнасьць паміж пачынальнікамі й спадкаемцамі, як ёсьць вялікае падабенства паміж сьметніцамі й музэямі, паміж будоўляю й руінаю. І як першыя ведалі, так і другія здагадаліся пра марную марнасьць усяго існага, акрамя любові да найвялікшага, як да мастацтва. Да таго самага мастацтва паводзін, мастацтва жыць, дзеля якога яшчэ старажытныя грэкі будавалі ў Бар-

селёне тэатар на гары. А крыху вышэй, на той самай гары, удзячныя суайчыньнікі збудавалі фундацыю вялікаму дадаісту Хуану Міро. У музэі Хуана — кандыцыянэры, прахалода, прастора, сьветласьць, чысьціня асабліва кідкая пасля закінутага неспрыбранага парку, празь які давалося прайсьці. У музэі Хуана не сустралася ніводнага паліцыянта. Замест ахоўнікаў у сініх фуражках, у залах сядзяць на чорных крэслах чарнавокія каталёнкi у чорных сукенках і чорнымі ручкамі разгадваюць чорныя красворды. А між іншым, яны не павінны займацца чайвордамі й крыжаванкамі, а мусяць сачыць, каб гледачы не ўступалі ў блізка матэрыяльны кантакт з экспанатамі, не псавалі каштоўныя рэчы, паводзілі сябе разумна — не здымалі фотаапаратамі з бліскавіцай, не курьлі, не прыводзілі у залі сабак, свечасова знаходзілі кавярню, мэдпункт і санвузел. А чарнавокія каталёнкi замест усяго гэтага чорнымі шарыкавымі асадкамі ўпісваюць слоўцы ў клетачкі красвордаў, а калі ня ўпісваюць, дык пакусаюць кончык асадкі. Мяне абурьла такое стаўленьне да сваёй працы, а тым самым да карцін Хуана, дарэчы, вельмі яркіх і кантрасных. Я разлаваўся й пальцамі выбіў зьвонкі рытмічны малюнак на бронзавай скульптуры. Рэха затрапяталася пад белай стольлю ў гулкім памяшканьні. Дзьве касавокія японкі бліснулі ў мой бок напалоханымі вочкамі й пыркнулі ў дзьверы. А каталёнка-наглядчыца ажыла, ускочыла, падляцела, залапала, замахала рукамі... Ну толькі ножкамі не затупала. Які, аказваецца, тэмпамент можа ўтойвацца ў прастай разгалчынцы красвордаў, якая ўзбуджанасьць, якая сіла! Не, яе месца не ў музэі, даруй мне, стары Хуан. Яе месца не на мулкім крэсьле, а ў мяккім спружыністым ложку, на блакітных прасьцінах, на чырвоных падушках, на жоўтых коўдрах. Ну, ясна што чапаць жанчын і музэйныя экспанаты нельга. «Даруйце. Sorry! Perdo! Пардон! Даруйце, калі ласка! Tenga la bondad de perdonarme!» Вось так павінна было гучаць у

беларуска-ангельска-каталёнска-гішпанскім варыянце маё выбачэньне, а я абыйшоўся амэрыканскім Sorry, і гэтага хапіла. Ды ня трэба шмаг выбачацца. Скажаў і пайшоў, і паплыву паўз карнавальныя карціны Хуана. І прыплыў у зацеменьны куток, дзе па тэлевізары паказвалі відэаролік... Міро паліў свае карціны. Ён страшэнна любіў забаўляцца з запалкамі. Браў нешта падобнае да паяльнай лямпы, запальваў і накіроўваў струмень полымя на палатно. Хуан усім казаў: «Дзякуючы таму, што запалка з агеньчыкам падобная да маленькага пэндзля, я адшукаў шлях да новага жывапісу!» І яму верылі. А ён прапальваў у бясцэнных палотнах дзіркі рознай велічыні й канфігурацыі. Дзіркі былі маленькія, у іх можна было прасунуць палец, былі большыя, дзе й рука пралазіла, а былі такія, што лёгка ўсоўвалася галава. Стары Міро так і рабіў: намалое абстрактную карціну, напальвае дзірак, прасуне ў якую зь іх палец і зазірае за палатно — ці прайшоў той палец наскрозь. Палец, вядома, праходзіў. Хуан радаваўся. Ён быў з тых, хто ўмее радавацца, калі сьвятло праходзіць скрозь жоўта-чырвона-блакітныя карціны. А калі забаўкі з запалкамі надакучвалі, Міро пырскаў на белья палотны чорнай фарбай. Папырскае-папырскае й супакойваецца, і ідзе адпачываць у ціністы парк да фантана. А па дарозе зойдзе ў які-небудзь двор, знойдзе старую скрыню з пад гародніны, прыкруціць да яе вушы з дроту, пастань, паглядзіць, палобуецца й вяртаецца ў майстэрню, каб прырабіць да скрыні які гіпсавы нос і пафарбаваць усё чыста ў зялёны паркавы колер і на тым скончыць партрэт. Міро вельмі рэдка даходзіў да свайго ўлюбэнага фантана. А вось я, выйшаўшы з музэю, дайшоў, каб паглядзець на няспынную лільню і струмяні, каб дастаць з кішэні залацістую манэту з профілем фашыста Франка і ўтапіць яе, каб некалі зноўку наведць тры барселёнскія музэі: Пікаса, Гаўдзі й Міро.

Здымкі ў тэксце Алёны Адамчык

дзьвюх тысячаў лір, таму што сяброўка маладога чалавека была вельмі прыгожая, а сьмех яе зьвінеў, як срэбныя званочки. Больш таго, гандальер завёў іх у тавэрну, куды ніколі не заглядалі турысты. Яны пілі, сьмяяліся й танцавалі да поўначы...

— Чаму ты раптам змоўк? — спыталася Марлен.

— Я?

— І твой гандальер, здаецца, заснуў.

— Мая жонка хоча, каб ты расказаў, як называюцца гэтыя палацы.

Франчэска пачаў:

Злева вы бачыце Кампо і касьцёл сьвятога Самуэля з тыповай вэнэцыянска-візантыйскай капліцай IX стагодзьдзя, далей Палацца Грасі, вельмі прыгожы будынак, усярэдзіне якога знаходзіцца вядомыя пляфоны Алясандра Лонгі.

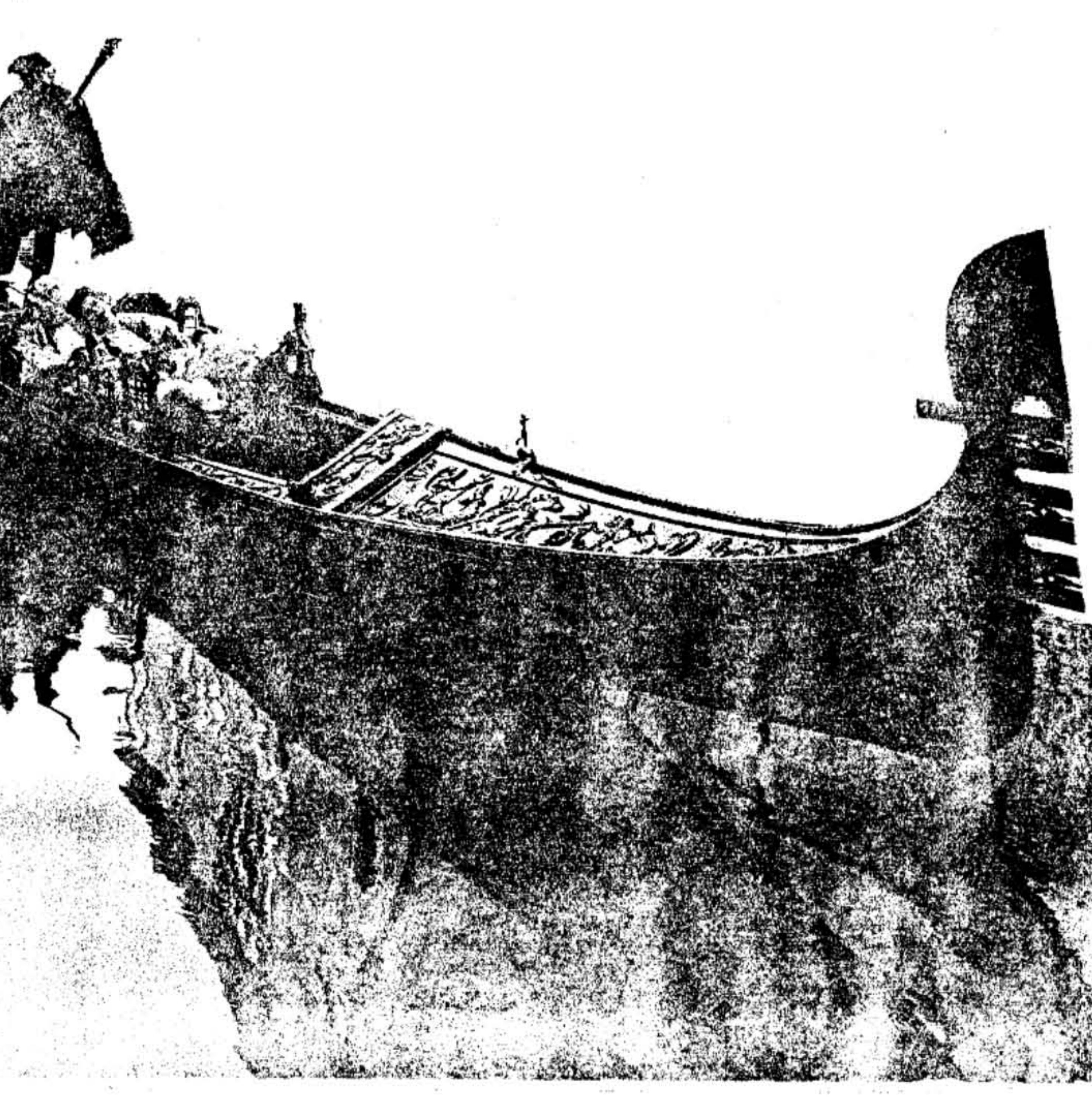
Калі я пераклаў, Франчэска запытаўся:

— Чаму вы не вярнуліся зь ёю. Зь пярсцёнкам на пальцы?

— А гэты палац, там, справа?

Я быў удзячны Марлен за пытаньне.

— Гэта Палацца Рэдзоніка, архітэктар Алясандра Лонгі.

Мы былі ўжо амаль у канцы канала. Зрабілася цёмна, дажджавыя хмары надыходзілі з захаду.

— Выйдем на плошчы сьвятога Марка? — спыталася Марлен.

— Можна, калі хочаш.

— Халаднавата, відаць, будзе дождж.

— Тут мы затрымаліся талы надоўга, памятаеш, Эрыка?

— Памятаю.

— Усе закаханыя затрымліваюцца тут, каб паглядзець на купал Санта Марыя дэля Салотэ. Ніёлі таксама хацела...

Франчэска не дакончыў, бо з вуснаў яго сарвалася імя, якое ён да гэтага часу не называў.

— Ніёлі...

— Хто гэтая Ніёлі? — спыталася Марлен.

— Гэта імя дзяўчыны, — адказаў я.

— Якой дзяўчыны?

— Можна, ягонай жонкі?

— Так, Ніёлі — гэта мая жонка, — сказаў Франчэска.

— Няпраўда!

— Праўда, праўда. Яна вярнула-ся праз год. Сама.

— Што гаворыць гэты праціўны чалавек?

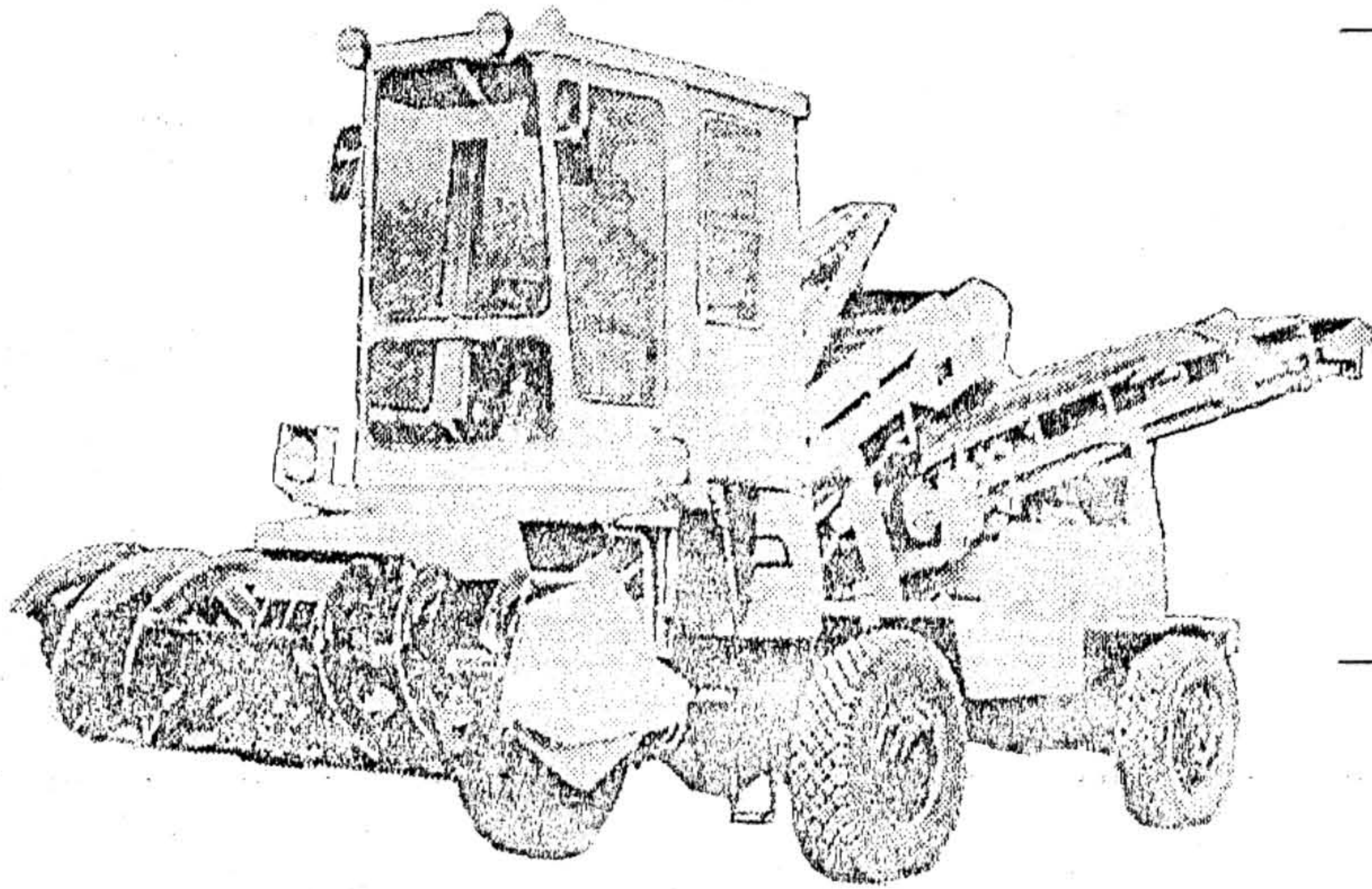
— Расказвае пра сваю жонку.

— Ён увесь час расказвае пра тое, што нас ня тычыцца. Калі мы ўрэшце прыездзем?

— Хутка, дарагая.

Зь нямецкай пераклаў Уладзіслава Струміна.

БЕЛАРУСКАЯ ФІРМА ПРАПАНАУЕ:

— пагрузчыкі няспыннага дзеяння ТМ-3
(\$12 000);

Пагрузчык ТМ-3 — самая эфектыўная машына для пагрузкі дробнакавалкавых і сыпучых матэрыялаў аб'ёмнай масай да 1,6 т/м³

Пагрузчык ТМ-3 — незаменны памочнік для сельскіх гаспадароў пры пагрузцы зерня, кукурузы й інш. Зерне не псуецца.

Пры дапамозе рухавіка 62 к.с. машына мае прадукцыйнасць аднакаўшолага франтальнага пагрузчыка г/п 3 т з магутнасцю рухавіка 135 к.с.

Абслугоўвае машыну 1 чалавек.

— запальнічкі для газавых плітаў:

а) п'езаэлектрычныя ЗП-А1-10М (\$0.55)

б) крамянёвыя ЗК-А11-1 (\$0.45)

мінімальнае партыя 500 штук.

Тэл.: (0172) 665687, 237630, 272687, 324545 (факс)

«ЭЎРАФОРУМ»

Цэнтар эўрапейскіх досьледаў і культурных ініцыятываў распачынае праграму

«ДРУГАЯ ЭЎРОПА»

Сюды ўваходзяць:

ЦЫКЛ СЭМІНАРАЎ «Філязофія, культуралёгія, літаратура Сярэдняе і Ўсходняе Эўропы»

АДУКАЦЫЙНЫ ПРАЕКТ «Усходнеэўрапейскі гуманітарны калегіум»

КУЛЬТУРАЛЯГІЧНЫ КВАРТАЛЬНІК «Фрагмэнты»

Наш адрас: 220123, Менск, а/с 71

АРХІТЕКТУРНАЯ МАЙСТЭРНЯ ПРЫМАЕ ЗАМОВЫ НА:

- распрацоўку індывідуальных праектаў катэджаў, сядзібных дамоў з гаспадарчымі пабудовамі;
- унясенне зьменаў у тыпавыя праекты;
- праектаваньне й стварэньне інтэр'ераў;
- распрацоўку й выкананьне рэкламы.

Адрас: Менск, вул. К.Чорнага, 3

ФІРМА «ВАЎКАЛАКА» прапануе аптэчныя пастаўкі:

1. Тканінаў; 2. Сельскагаспадарчай прадукцыі з Украіны і Малдовы; 3. Фарбаў і пласьцінаў паліграфічных; 4. Паралону; 5. Сэрвізаў і посудавых набораў; 6. Пластмасавых вырабаў; 7. Раменьчыкаў скураных для гадзіннікаў.	Аказвае кансультацыйныя паслугі па пытаньнях крыўскай (беларускай) традыцыйнай культуры. Мае ліцэнзію на выдавецкую дзейнасць, разьмесьціць замовы на паліграфічных прадпрыемствах Беларусі. Размесьціць вашу рэкламу ў беларускіх выданнях. Тэл./факс: (0172) 27-82-83

ФІРМА «АГУЛ»

Прапануе прадпрыемствам і арганізацыям свае паслугі ў пуська-наладачных работах:

1. Пуська-наладка вэнтсыстэмаў на праектныя расходы паветра;
2. Санітарна-тэхнічнае абсьледаваньне вэнтвыкідаў;
3. Вызначэньне нормаў гранічна дапушчальных выкідаў і кантролю ГДК;
4. Выпрабаваньне й наладка пылагазалавільных установак.
5. Складаньне экалягічных пашпартаў.

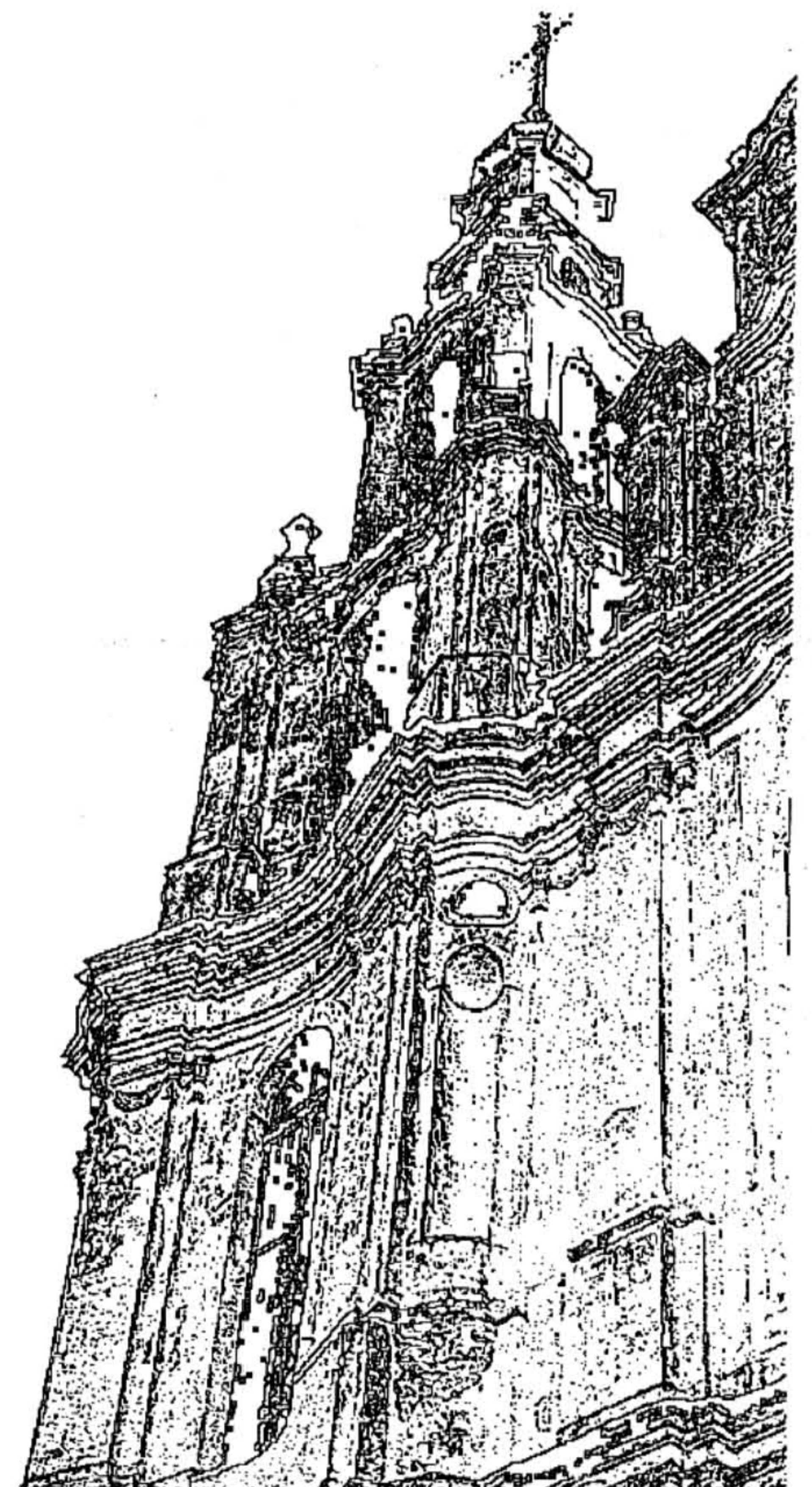
На ўсе віды работ ёсьць ліцэнзіі.

220131, Беларусь, Менск-131, п/с 417

Тэл. (0172) 612178, 610605

Daipova

ФАКС (0172) 217-408, 302-356

ТРАДЫЦЫЯ І СУЧАСНАСЬЦЬ